

Účinnost SPP při zabezpečování a plnění úkolů bojové pohotovosti

Jedním z rozhodujících směrů realizace závěrů XVII. sjezdu KSČ v ČSLA, zvýrazněným náčelníkem HPS ČSLA generálplukovníkem J. Klíchou na celoarmádním stranickém aktivu k rozpracování a realizaci závěrů XVII. sjezdu KSČ v ČSLA je dále zvyšovat bojovou a mobilizační pohotovost ČSLA.

Naplnění tohoto významného a ničím nezastupitelného požadavku konkrétním obsahem je přímo spojeno s dalším prohlubováním vedoucí úlohy strany a stranického vlivu na všechny činitele, které vysokou bojovou pohotovost zabezpečují a vytvářejí. V této souvislosti vystupuje jednoznačně do popředí místo a úloha cílevědomé a především účinné SPP, neboť, jak zvýrazňují novelizované Směrnice pro práci politických orgánů v ČSLA: „Základem bojové síly Československé lidové armády, její bojové a mobilizační pohotovosti je účinná, cílevědomá a nepřetržitá

stranickopolitická práce rozvíjená politickými orgány, veliteli a politickými pracovníky, organizacemi Komunistické strany Československa a činnost Socialistického svazu mládeže na základě marxisticko-leninského světového názoru a politiky strany.“ (Směrnice pro práci politických orgánů v ČSLA. Zvláštní příloha Obrany lidu, 22. 1. 1987, s. 4.)

K tomu, abychom pochopili místo SPP a především ji účinně realizovali z hlediska současných požadavků na bojovou pohotovost, je nutné v první řadě vycházet z toho, co bojová pohotovost zahrnuje a které činitele zabezpečují její vysokou kvalitu. Jsou to především vysoké morálně politické vlastnosti a vojenskoodborné kvality všech příslušníků ČSLA, jejich cvičenost a vysoká kázeň, schopnost velitelského sboru dovedně řídit vojska na bojišti, vybavenost armády soudobou vojenskou technikou a její udržování v bez-

vadném stavu včetně trvalé připravenosti k okamžitému použití v boji, ale i bezprostřední schopnosti velitelů, politických orgánů, politických pracovníků a stranických funkcionářů realizovat účinnou SPP zaměřenou na výchovu ke komunistické ideovosti, odvaze a především k odhodlání dosáhnout vítězství nad nepřítelem. Bojová pohotovost je tedy komplexem morálně politické, psychologické a fyzické připravenosti, technické vybavenosti a organizovanosti vojsk, v němž hraje důležitou roli odpovědnost každého vojáka za obranu socialistické vlasti a jeho připravenost věnovat jí své nejlepší síly a schopnosti.

Zvláštností bojové pohotovosti je její mnohohrannost, představující dialektickou jednotu morálně politických, psychických, bojových a pohotovostních kvalit, které jsou výsledkem morálně politické a psychologické, vojenskoodborné a technické přípravy vojsk a štábů včetně úrovně materiálně technického zabezpečení vojsk.

Při takto chápané struktuře bojové pohotovosti vystupují před SPP zcela konkrétní úkoly. Jde především o všestrannou mobilizaci lidského faktoru, jakožto rozhodujícího subjektu realizace vojenskopolitické linie XVII. sjezdu KSČ a závěrů celoarmádního stranického aktivu k jejímu rozpracování a realizaci v ČSLA. Proto též i pozornost musí být zaměřena na neustálé zdokonalování politické, odborné i technické připravenosti každého příslušníka ČSLA a rozvíjení jeho morálně politických, psychických a bojových vlastností, které soudobý boj vyžaduje. V této souvislosti je nutné respektovat známou skutečnost, že bojovou pohotovost není možné chápat zjednodušeně pouze z pohledu vojenskoodborných, vojenskotechnických, či materiálně technických požadavků. Zvýšenou pozornost je nutné věnovat morálně politické a psychologické přípravě a vojenské výchově vůbec. Nejde o samostatné druhy přípravy. Jejich realizace prolíná celým systémem výchovy, výchovy a života vojsk. Na celoarmádním stranickém aktivu bylo poukázáno na to, že: „Současné požadavky staví do nového svět-

la otázky morálně politické přípravy. V ní je nutné dát výraznější místo utváření uvědomělé ukázněnosti, kolektivismu, čestnosti, svědomitému vztahu k povinnostem a odpovědnosti před kolektivem.“ (Celoarmádní stranický aktiv k rozpracování a realizaci závěrů XVII. sjezdu KSČ v Československé lidové armádě, s. 23.) Zároveň bylo zdůrazněno, že: „Vyšší úroveň musí doznat vojenská výchova. V ní je prvořadě formování neustálé připravenosti vojáků splnit slova vojenské přísahy a schopnosti snášet psychické, morální a fyzické těžkosti vojenské služby jako průpravy na skutečnou bojovou činnost.“ (Tamtéž.)

Trvalou pozornost z hlediska obsahového zaměření SPP je nutné v této souvislosti věnovat morálně politické a psychologické přípravě vojenských kádřů. Právě od nich se vyžadují vysoké morálně politické a psychické kvality, zejména vysoká politická uvědomělost, oddanost ideám socialismu a politice komunistické strany, vysoké vojenské mistrovství a emocionální stabilita. Přitom vystupuje jednoznačně do popředí účinná a cílevědomá ideologická práce, která v duchu požadavků Směrnice pro ideologickou práci v ČSLA musí být trvale v centru pozornosti velitelů, politických orgánů, politických pracovníků a všech příslušníků funkcionářského aktivu strany a SSM v ČSLA.

Z hlediska obsahového zaměření jednotlivých forem a metod jak politickoorganizačtorské, tak ideologické práce je nutné věnovat odpovídající pozornost vědeckotechnickému rozvoji ČSLA a plně realizovat požadavek, který v tomto směru byl před stranickou organizací a celý systém SPP postaven. To znamená, aby: „...důsledněji orientovaly pozornost na výchovnou práci s lidmi při utváření a prohlubování jejich technických návyků a dovedností, aby intenzivněji působily na rozvíjení technického a ekonomického myšlení velitelů a vojáků.“ (Tamtéž, s. 13.) Přitom z hlediska realizace současných požadavků na SPP patří k aktuálním úkolům

především zvýšení účinnosti výchovy všech příslušníků armády k správnému vztahu i odpovědnosti k bojové technice a zbraňům, hrdosti na ně s využitím ideově výchovné činnosti, masově politické práce, socialistické soutěže, hnutí za výtečné zvládnutí techniky a dalších forem a metod.

Důležitým činitelem upevňování bojové pohotovosti naší armády v současné době je zvyšování úrovně organizovanosti života vojsk. Zejména pak zkvalitňování řídicí a organizační práce a upevňování vojenské, pracovní a technologické kázně. V tomto významu je nutné správným obsahovým zaměřením SPP trvalou pozornost věnovat zkvalitňování řídicí a organizační práce velitelů, náčelníků a politických pracovníků, jejichž základem musí být politické vedení příslušníků ČSLA a zároveň i vytvářet trvalé návyky a dovednosti z hlediska potřeb řídicí a organizační činnosti, včetně účinné SPP ve složitých situacích a v boji. Z tohoto hlediska by se SPP měla vyznačovat větší cílevědomostí a především aktivněji vstupovat do odstraňování nedostatků na tomto úseku upevňování bojové pohotovosti.

Všechny tyto skutečnosti a celá řada dalších, které se týkají prohlubování účinnosti SPP směrem ke zvyšování bojové pohotovosti, jsou dnes spojeny jak se správným uplatňováním nových poznatků, které na tomto úseku přinášejí společenskovo vědní výzkumná činnost, tak s důsledným promítnutím požadavku vědeckosti při jejím řízení a především uskutečňování. Jak je všeobecně známo, vědecký přístup při řízení a organizování SPP vyžaduje plně vycházet ze správných ideově teoretických východisek. Složitost, náročnost a především nutnost obsahového rozšíření politickoorganizační i ideologické práce v ČSLA nelze řešit pouze zkušenostním přístupem. Zejména pak prohlubování účinnosti SPP v celé šíři obsahových problémů spojených se zvyšováním bojové pohotovosti v ČSLA tento požadavek významně staví do popředí.

Kromě marxisticko-leninské teorie vcelku dnes neustále narůstá na významu metodologická funkce marxisticko-leninského učení o válce a armádě, především pak současné socialistické vojenské vědy. Zároveň objektivně nutný požadavek dosáhnout urychlené změny v účinnosti SPP směrem ke zvyšování bojové pohotovosti je přímo spojen se správným využíváním poznatkového systému hraničních společenských věd, který se zabývá problematikou vojenství. Nelze např. prohloubit její účinnost při řešení aktuálních otázek bojové přípravy, kázně, řídicí a organizační práce, obsahové problémy SPP ve vztahu k moderní bojové technice, vztahové problémy i celou šíří morálně politické a psychologické přípravy vojsk bez využívání poznatků sociální psychologie, psychologie, sociologie, pedagogiky, demografie, ale i teorie řízení atd.

Dosahování požadované účinnosti SPP při zvyšování bojové pohotovosti jako celku vyžaduje neustále zkvalitňovat její obsah v jednotlivých druzích vojenskoodborné přípravy a především pak v rámci jednotlivých taktických a operačně taktických cvičení. V tomto směru pak navíc bezprostředně vystupuje do popředí význam celkového procesu řízení SPP.

To v první řadě znamená do celého rozsahu řídicí činnosti velitelů a náčelníků politických orgánů a politických pracovníků, stranických a svazáckých organizací tvůrčím způsobem důsledně promítnout leninský styl práce, a to nikoli ve formě verbálního vyjádření, ale jako účinný nástroj procesu řízení, organizování a provádění stranickopolitické práce. Široké předpoklady pro takovýto přístup vytvářejí novelizované Směrnice pro práci politických orgánů v ČSLA, Směrnice pro práci organizací KSČ v ČSLA a Směrnice pro ideologickou práci v ČSLA. Je však nutné, aby právě v duchu těchto směrnic byla pravidelně a systematicky hodnocena účinnost všech uskutečňovaných opatření. I v tomto případě má plné místo metoda kritické analýzy a pracovní náročnosti. Boj za účinnost SPP je tedy spojen s cel-

kovým zdokonalováním organizace práce každého, kdo se na jejím řízení a uskutečňování podílí.

K tomu, aby tento požadavek byl důsledně a bezesbýtku realizován v denní praxi SPP je nutné vycházet ze známé zákonitosti, že efektivnost SPP je závislá na úrovni připravenosti vojenských kádrů. To znamená, že jejich odborné a metodické připravenosti. Přitom pod odbornou připravenost velitelů, politických pracovníků a stranických funkcionářů je nutné chápat hluboké zvládnutí ideově teoretických základů SPP, všech stranických a vojenskopolitických dokumentů včetně širokých znalostí vojenství, bojové techniky a zbraní i nezbytných návyků a dovedností z organizace a vlastního provádění SPP, schopnost orientovat se v jednotlivých situacích bojové a politické přípravy a na tomto základě určovat a uskutečňovat nejefektivnější formy a metody politickoorganizačorské a ideologické práce.

Odborná připravenost z hlediska prohlubování účinnosti SPP při zvyšování bojové pohotovosti je předpokladem k tomu, aby velitelé a náčelníci, politické orgány i političtí pracovníci, především pak stranické organizace objektivně s kritickou náročností analyzovali výsledky své práce a se stranickou zásadovostí bojovali proti všem snahám, které vedou ke snižování náročnosti výcviku a výchovy. Při hodnocení vlivu SPP na zvyšování bojové pohotovosti nelze trpět sebeuspokojením, ale naopak je nutné nepřetržitě, z pohledu vysoké komunistické stranickosti, promítat kritický a sebekritický přístup. I v této souvislosti však platí, že pracovat nově znamená přesně znát směry zvyšování bojové pohotovosti, včas odhalovat co se přežilo a ztratilo svou účinnost, projevat trpělivost, poskytovat čas na prosazování a uplatňování nových požadavků, nevylučovat všechno z dosavadní praxe SPP, ale tvořivě využívat a rozvíjet to, co se osvědčilo. Jedině tak je možné bezesbýtku realizovat významný požadavek náčelníka HPS ČSLA generálplukovníka J. Klíchy: „...aby řízení a obsah stranicko-

politické práce byly v dalším období těsněji spojovány s přípravou vojsk a plněním výcvikových úkolů, aby politický aparát a stranické organizace sehrávaly aktivnější úlohu v každodenní práci s veliteli a vojáky, kladly konkrétní požadavky na komunisty v plnění úkolů bojové přípravy, v ovládnutí bojové techniky, v rozvoji socialistického soutěžení a v řídicí práci“. [Celoarmádní stranický aktiv k rozpracování a realizaci závěrů XVII. sjezdu KSČ v Československé lidové armádě, s. 15.]

Významným prostředkem zvýšení účinnosti vlivu SPP na plnění úkolů bojové pohotovosti je, jak již bylo zvýrazněno i na celoarmádním stranickém aktivu, další zdokonalování systémů plánování a kontrolní činnosti. Dnes zejména vystupuje do popředí potřeba realizovat veškerou plánovací činnost, která je spojena s prováděním SPP na základě přechodí analytickopoznávací činnosti jak objektivních podmínek, tak subjektivních předpokladů z hlediska uplatňování obsahu i jednotlivých forem a metod politickoorganizačorské a ideologické práce. Důsledně promítnout do plánování veškeré SPP takové požadavky jako je optimálnost, konkrétnost, kontrolovatelnost včetně přesného vymezení osobní zodpovědnosti za splnění vytyčených opatření. Správně předvídat účinnost přijatých opatření. Zároveň se neustále opírat a plně vycházet ze zákonitostí a principů realizace SPP v ČSLA, hlubokých znalostí ideologické situace a dosahované úrovně bojové a politické přípravy útvarů a svazků. V tomto významu plánovací činnost je jednou z nejnáročnějších záležitostí při řízení SPP a právě ona je mnohdy předpokladem dosahování požadované účinnosti.

Široká pozornost je již delší dobu v ČSLA věnována veškeré kontrolní činnosti jako nedílné součásti a významnému předpokladu zkvalitnění veškeré řídicí a organizačorské práce. I při prohlubování účinnosti vlivu SPP na bojovou pohotovost význam kontrolní činnosti značně vystupuje do popředí. Je však nutné veške-

rou kontrolní činnost zaměřenou tímto směrem chápat jako nedílnou součást stranické kontroly, která vždy musí mít třídně politický charakter a musí být uskutečňována jednoznačně v zájmu naplňování požadavků vojenské politiky strany a požadavků na bojovou pohotovost vytyčených celoarmádním stranickým aktivem k rozpracování a realizaci závěrů XVII. sjezdu KSČ. K tomu, aby tuto funkci splňovala veškerá kontrolní činnost, která se týká účinnosti vlivu SPP na bojovou pohotovost, je nutné, aby v komplexnosti naplňovala svou poznávací, regulující a výchovnou funkci. To znamená, že ani v tomto případě předmětem kontroly nemohou být jenom nedostatky, ale především odha-

vání příčin dosahování jak kladných výsledků, tak i nedostatků a rezerv. Zároveň řádná kontrola zaměřená na tento směr účinnosti SPP nesmí být samoučelná a její aktivní funkce se musí plně promítnout jak v bezprostřední pomoci na místě, tak ve správné analýze a zevšeobecnění získaných poznatků.

Pravidelná a cílevědomá kontrola v tomto smyslu upevňuje stranickou a pracovní kázeň, především vychovává k osobní zodpovědnosti velitele a náčelníky, politické pracovníky a příslušníky funkcionářského aktivu strany, vede k důslednému plnění stranických usnesení a přijatých opatření, k prohlubování účinnosti vlivu SPP na zvyšování bojové pohotovosti.